

Undvik risker med vibrerande maskiner och verktyg

Risker med vibrerande maskiner och verktyg

Arbete med vibrerande maskiner innebär risk för ohälsa. Mest känd är risken för "vita fingrar" när ett eller flera fingrar vitnar. Besvärerna kommer oftast när det är kallt eller fuktigt. Även nerverna i fingrarna kan påverkas med känselbortfall och domningar som följd.

Risken för att drabbas av skador beror på hur mycket maskinen vibrerar och den tid den används. Olika individers känslighet varierar dessutom kraftigt. Någon

kan få besvär redan efter något år medan andra klarar sig i årtal trots att man använt samma typ av vibrerande maskiner.

Tänk på att de flesta vibrerande maskiner även orsakar kraftigt buller. Risken för hörselskada är därmed uppenbar. Om du märker att du tillfälligt hör sämre, eller att det susar eller ringer i öronen, är det tecken på att du utsatt dig för skadliga ljudnivåer. Kortvariga men mycket höga ljud är direkt skadliga, t.ex. smällar från slående maskiner.

Arbetsmiljöverket har tagit fram en föreskrift om vibrationer (AFS 2005:15).

VAD KRÄVER FÖRESKRIFTEN?

Arbetsgivaren ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma de risker som kan uppkomma till följd av exponering för vibrationer i arbetet. Riskbedömningen ska innehålla en uppskattning av den dagliga vibrationsexponeringen. Det är svårt att ange en exakt gräns där en maskins vibrationer blir skadliga. Därför finns två dagliga exponeringsvärden, **insatsvärdet** och **gränsvärdet**, som kräver olika åtgärder om de överskrids.

Insatsvärdet: 2,5 m/s²

Om insatsvärdet överskrids är arbetsgivaren skyldig att genomföra åtgärder och erbjuda sina anställda medicinsk undersökning.

Gränsvärdet: 5,0 m/s²

Gränsvärdet får aldrig överskridas. Om gränsvärdet överskrids måste arbetsgivaren vidta omedelbara åtgärder för att minska exponeringen.

Checklista – så här minimerar du riskerna

LÄS INSTRUKTIONSBOKEN FÖR VARJE MASKIN OCH VERKTYG

Genom att hantera maskiner och verktyg rätt minimeras vibrationerna. T.ex. kan fel sorts sågblad öka vibrationerna med upp till 60 %.

UNDERHÅLL MASKINERNA

Maskiner slits och behöver underhållas. Det sänker vibrationerna i maskinen. Byt ut slitna sågblad, slipskivor, borrar, mejslar etc i tid.

UPPDATERA MASKINPARKEN

Tekniken utvecklas ständigt och det kan finnas nyare modeller med lägre vibrationer.

VÄLJ LÅGVIBRERANDE MASKINER

När ni ska köpa in nya maskiner, läs maskinernas CE-deklarerade mätvärden eller använd Vibrationsdatabasens fältmätta värden när det är möjligt – www.vibration.db.umu.se. På så sätt får ni reda på vilka maskiner som vibrerar minst.

ANVÄND LYFTANORDNINGAR FÖR LÄTTARE HANTERING

Genom att montera maskinen på skenor behöver inte operatören använda maskinen i ogynnsamma ställningar och slipper tunga lyft.

ARBETSROTERA MELLAN OLIKA ARBETSMOMENT

Inför om möjligt arbetsrotation för återhämtning, så att arbetsmoment med vibrationsbelastning bryts av med arbetsmoment utan vibrationsbelastning.

ANVÄND FJÄRRSTYRDA VERKTYG

Genom fjärrstyrda maskiner får vi bort vibrationerna helt från operatören. I dag finns maskiner som kan användas i trånga utrymmen.

SKAFFA KUNSKAP – UTBILDA

Det är viktigt att få bra utbildning, dels om specifika maskiner och verktyg, dels om skaderisken vid användning av vibrerande maskiner. Det finns både arbetsmedicinska kliniker och utbildningsföretag som erbjuder utbildningar.

Innehållet i denna folder är hämtat från

**Yrkes- och miljömedicin vid
Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin**

Umeå universitet, 901 87 Umeå
www.phmed.umu.se/enheter/envmed/

UMEÅ
UNIVERSITET